

NOCTURN, FORMIGUERA DÜRN, BIENNAL

La pèrdua d'un bon amic, que la vida havia format fent-li tocar el cor de les tenebres, continuarà present en les seves obres
per Ricard Planas i Camps

La nit il·luminada per la lluna plena sempre és com una ignota presència que ens acarona l'esperit. Els nocturns de petit format i d'una bellesa poètica corprenedora que Nicolau Raurich ens revela en la nova maniobra de Perejaume a la Fundació Palau de Caldes d'Estrac no deixen mai ningú indiferent. La nit també és com la metàfora d'un adéu del dia, malgrat que, amb lluna sencera, la nit és com el dia, però amb una diferència: il·lumina amb més melangia i misteri i està embolcallada, a més, pel negre, el color de l'univers i de l'energia dels forats obscurs. Un negre que sovint relacionem amb el viatge dels egipcis cap a la desintegració de la matèria. I la matèria poètica d'un dibuixant de la llum amb hipersensibilitat ha finat recentment. Pere Formiguera, amic amat –com al llibre de Ramon Llull o al film de Ventura Pons– va aclucar els ulls. Les seves maniobres divertides i juganeres amb el seu amic Joan Fontcuberta recreant animals inversemblants o clicant l'ullet a la història de l'art amb interpretacions de quadres clàssics des de l'òptica de la fotografia acolorida tampoc han deixat mai ningú indiferent.

La pèrdua d'un bon amic, que la vida havia format fent-li tocar el cor de les tenebres, continuarà present en les seves obres i en la seva família putativa, que sempre farem que es recordi, perquè la memòria és l'únic antídote contra el temps que tot ho esmicola. I això ho escric mentre fito una imatge seva que reinterpreta una natura morta de Cézanne. Una obra que, penjada en el blanc irreverent d'una paret de casa, vaig recollir un dia a la cova artística d'un altre dels seus còmplices, Jordi Batlle. Ell, com primer Josep Canals, Vicenç Altaió i Fidel Balaguer, va ajudar a difondre el treball d'un

Pere Formiguera, Joan Fontcuberta i el taxidermista Xavier Bardó, que els va ajudar a construir els animals de *Fauna secreta*, c. 1984.

homenot planià, censurat per la nuesa de les seves fotografies en un certamen francès. Però Formiguera, impertèrrit, en una altra caverna, el soterrani de la vila de Sant Cugat del Vallès, retratava ànimes mentre el déu Cronos destruïa a marxes forçades el record d'aquestes. Una pèrdua personal, a més de ser-ho, també, per a l'art català contemporani. D'ell tinc un projecte de menú gastronòmic fictici que va preparar per a la Fundació Lluís Coromina. Un homenatge que farem. Tard, massa tard, però. I tot això mentre la nit es fa albada i dia de cop. Aquella metàfora platònica de la llum de les idees. I de la claror i de les idees preclares sorgeix la vitalitat i el tràfec del dia a dia, que ens du aquests mesos fins a Venècia, en concret, a una biennial que és alhora difusió d'art i màrqueting de ciutat. Andorra i Catalunya o Catalunya i Andorra hi són presents i ben presents, en pavellons diferents però units altra volta per Ramon

Llull, pel seu institut. Una mostra que es reinventa poc –com la majoria de trobades d'art d'aquestes característiques– i que com la Documenta de Kassel fa aflorar les propostes que el segle XXI genera. Les dues propostes, punyents: la catalana, amb una interrelació de societat civil i artística complexa i ben teixida, i l'andorrana, que equilibra generacions i fa dialogar relats *a priori* dissemblants.

Amb tot, un apunt final. Percebo sempre la Biennale com un mostrari clos en si mateix de propostes d'arreu més o menys interessants, mentre que els 50.000 habitants que viuen a la ciutat dels canals crec que la perceben distant; uns ciutadans que any rere any marxen, a poc a poc, d'una urbs fantàstica però parc temàtic. De fet, és la seva biennial, o potser ja no? El segle XXI té paràmetres de regeneració democràtica com a clar *leitmotiv*; a l'art no se li haurien de poder escapar. L'art pot fer un pas més.